

Ouderbrief bij Uk & Puk thema 'Ik ben kunstenaar'

Deze ouderbrief is op veler verzoek gemaakt bij het Uk & Puk thema 'Ik ben kunstenaar'. Dit is een aanvullend thema voor de gebruikers van het programma Uk & Puk. Dit document is ingedeeld naar leeftijd en bevat activiteiten voor op de groep en voor thuis. Het geeft een beeld van wat je als kinderopvangorganisatie en als ouder binnen dit thema aan de ontwikkeling van kinderen kunt doen.

"Kunst en jonge kinderen, wat is daarvan het belang?" hoor je vaak. Juist bij jonge kinderen is te zien hoe kunst met alles verweven is. Zij ervaren de wereld met al hun zintuigen en bij jonge kinderen zien we een verwondering voor alles wat er om hen heen gebeurt. Alles is nieuw en het ontdekken waard!

Een baby is gebiologeerd door de regendruppels die over het raam naar beneden stromen, de klanken die het hoort en de textuur van de stof van je vest bij het drinken uit de fles.

Dreumesen ontdekken de wereld met alle zintuigen en proberen zelf dingen uit: wat gebeurt er als ik met mijn vinger door de gemorste yoghurt op tafel veeg of als ik heel hard – of zacht ga zingen voorop de fiets?

Peuters ontdekken dat ze met verschillende materialen kunnen tekenen en ook op verschillende ondergronden zoals papier, de stoep of de muur.... en dat het materiaal steeds anders aanvoelt en dat het invloed heeft op de tekening.

Ook de omgeving van jonge kinderen is vol kunst; de foto die in de kamer aan de muur hangt, de stoel waarop je zit en het beeldje wat op de kast staat is kunst. Maar ook de weg naar het kindercentrum maakt deel uit van kunst. En wat denk je van bepaalde gewoontes en tradities als een verjaardag vieren of het Sinterklaasfeest? Het is allemaal ons cultureel erfgoed!

We maken onderscheid in:

- materieel erfgoed zoals monumenten, archieven, museumstukken, archeologie, landschappen, ...
- immaterieel erfgoed zoals gewoontes en gebruiken, tradities, identiteit, verhalen en rituelen.

Met jonge kinderen gaat het erom dat we uitgaan van de directe wereld van het kind. Daarbij hoort ook de thuissituatie. De gewoontes thuis kunnen sterk verschillen van de gewoontes in het kindercentrum waar het kind komt. Als ouder ben je daar niet altijd bewust mee bezig, maar voor het kind zijn beide werelden belangrijk. En dus ook de gewoontes en gebruiken van beide werelden.

Als onderdeel van kunst raden we jou als ouder aan om ook stil te staan bij de wereld van het kind: benoem alles wat je ziet en praat daarover. Maar vraag het kind ook regelmatig of het iets mooi of lelijk vindt. Het fijne bij kunst is namelijk dat wat jij mooi vindt, ook mooi is!

Het aanvullende thema 'Ik ben kunstenaar' is gratis te downloaden.

Hier zijn de Woordkaarten van het thema te downloaden.

Heb je liever een papieren versie die past in de activiteitenmap? Neem dan contact op met verkoop@cedgroep.nl.

Colofon
Januari 2020 CED-Groep, Rotterdam

Auteurs:
Els Groenewoud, Tanja Gerritsen

Illustraties:
Sarah Begemann

Ik ben kunstenaar, in het kindercentrum

0-1½

'Ervaring opdoen'

Alles in dit thema staat in het teken van kunst. Het gaat om ontdekken van kunst en de eigen creativiteit van de kinderen. Het ontdekken van verschillende materialen, maar ook de sporen die je achterlaat met bijvoorbeeld verf of yoghurt. Materieel en immaterieel erfgoed kunnen thuis goed aan bod komen.

Voor baby's gaat het met name om het benoemen van de buitenomgeving, bewegen op muziek, gezichtsuitdrukkingen, schootliedjes (die vroeger voor je gezongen werden) en klankspelletjes.

op de groep

Activiteiten

- In dit thema doen de kinderen allerlei activiteiten rondom kunst en maken ze zelf kunst.
- Puk is in de schilderskist gevallen en vertelt dat hij een schilderij wil maken. Samen met Puk verkennen de kinderen de voorwerpen in de schilderskist. Hoe voelt de kwast, lekker zacht of hard, daar kan je mee verven. Wat is het en wat kan je ermee doen. De themahoek wordt een atelier.
- De kinderen verven hun eigen gezicht.
- De baby's kijken samen met de pedagogisch medewerker in de spiegel naar hun gezicht. Wat zie je allemaal? De pedagogisch medewerker wijst het oog, de mond en de neus aan en benoemt ze.
- De kinderen bekijken beelden en platen van beelden en doen de 'standbeelden' na.
- De kinderen maken een beeld van brooddeeg of klei.
- De kinderen luisteren naar het lied 'Wie niet lopen wil, sta stil' en doen bewegingen na.
- De kinderen zoeken kleuren met het lied 'rood, rood, ik heb geen rood ...'
- De kinderen maken van hun zelfgemaakte kunstwerken een tentoonstelling en nodigen familieleden uit om het te bezoeken.

Voorleesverhaal

Bij dit thema lezen we 'Nijntje in het museum' voor. Met de baby's bekijken we verschillende boekjes, zowel zwart-wit prenten als platen uit het kijkboek en de mobile boven het aankleedkussen. Als ze ongeveer vier maanden oud zijn gaan ze vormen en kleuren onderscheiden.

Spelenderwijs ontwikkelen

Door het meedoen aan de spelactiviteiten van dit thema:

- hoort je baby een aantal woorden, zoals hard en zacht, papier en kwast;
- herkent je baby zijn eigen gezicht en kan er langere tijd naar kijken;
- wil je baby dingen zelf doen en imiteert het gedrag van de pedagogisch medewerker;
- ervaart en onderzoekt je baby hoe materialen aanvoelen;
- kan je baby enkele delen van het gezicht aanwijzen.

LIEDJES

Wie niet lopen wil

Wie niet lopen wil (3x)

Sta stil ...

Wie niet lopen wil (3x)

Sta stil ...

(het woord 'lopen' kunt u ook vervangen door bijvoorbeeld klappen, kruipen enz.)

Kleuren zoeken

Rood, rood ik heb geen rood,

Moet nog rood gaan zoeken,

Hier in alle hoeken

Jullie zoeken samen iets in de kleur 'rood'. 'Rood' kan ook vervangen worden door een andere kleur, bijvoorbeeld blauw, geel, enzovoort.

Hoe kan jij als ouder thuis aansluiten bij het thema?

0 - 1½

'Ervaring opdoen'

Kijkje in de groep

In de groep is een 'atelier' te vinden en een tentoonstelling van zelfgemaakte kunstwerken. Als afsluiting van het thema word je uitgenodigd om de tentoonstelling samen met je kind te bezoeken.

thuis

Verzorgen

- Besteed tijdens het verschonen en bij het naar bed gaan extra aandacht aan de lichaamsdelen, door te benoemen wat je doet.
- Besteed aandacht aan hoe voorwerpen voelen. Wat is zacht? Wat is hard? Benoem de kleur (rood, geel, blauw) en de vorm (rond, vierkant, driehoek, rechthoek).
- Kijk samen in de spiegel, wijs aan en benoem waar het kind naar kijkt.

Samen praten

- Neem je baby op schoot en blader samen door het fotoboek van je kind. Misschien herkent je baby zichzelf nog niet, maar hij kijkt wel graag naar de baby op de foto's.
Praat met je baby over wat jullie zien: 'Ja, dat is een baby, zie je dat? Dat ben jij'.
- De baby luistert en gaat de klanken gebruiken die hij van je hoort. Ook de klanken van je moedertaal of dialect.

Zingen

- Zing de liedjes van het thema. Maak er ook gebaren bij. Vraag de pedagogisch medewerker welke gebaren zij in de groep bij de liedjes met de baby's maken.
- Je kunt ook in plaats van benoemen waar je kind naar kijkt, de woorden zingen.

Bewegen

- Beweeg met je baby op muziek, maar ook op de liedjes of muziek die je vroeger thuis hoorde.
- Voor je kind is het heel fijn om op de zachte klanken van het liedje zachtjes gewiegd te worden.

Spelen

- Baby's vinden het leuk om te spelen met spulletjes die ze goed kennen. Geef je baby bijvoorbeeld een spuugdoekje, een flesje, een luier. Laat je baby met de spullen spelen.
- Veel baby's vinden het leuk om spulletjes in en uit een bakje of mandje te doen.

Ontdekken

- Je kunt een voelmandje maken met als inhoud bijvoorbeeld schuurpapier, papier, zachte stof of een stuk van een plastic tas.
- Of maak een spiegelmandje met een spiegeltje, een lepel, een soeplepel en andere spiegellende voorwerpen.
- Kijk samen met je kind naar een schaduw van zichzelf of van een voorwerp.
- Stapelbekers, bakjes of doosjes die in elkaar passen zijn leuk babyspeelgoed. Baby's kunnen vaak heel lang bezig zijn met het in en op elkaar stapelen van bakjes en doosjes en met het ontdekken wat wel en niet in elkaar past.

Cultureel erfgoed

- Zing voor je kind "oude" kinderliedjes zoals "Slaap, kindje slaap...". De oorsprong van het liedje is niet bekend. Wel dat het al heel oud is.
- Wil je kind wat wilder bewogen worden, denk dan aan het liedje "Zo gaat een damespaard, ...".
Ken je de liedjes niet, kijk dan eens op YouTube.

Ik ben kunstenaar, in het kindercentrum

1 ½ - 2 ½

'Ervaring uitbreiden en vaardigheden oefenen'

op de groep

Alles in dit thema staat in het teken van kunst. Het gaat om ontdekken van kunst en de eigen creativiteit van de kinderen. Het ontdekken van verschillende materialen, maar ook de sporen die je achterlaat, bijvoorbeeld met verf of yoghurt.

Materieel en immaterieel erfgoed kunnen thuis goed aan bod komen.

Benoem in de buitenomgeving waar de aandacht van de dreumes naar uitgaat. Verder: bewegen op muziek, gezichtsuitdrukkingen, schootliedjes (die vroeger voor je gezongen werden en nu door jou), klankspelletjes enz.

Activiteiten

- In dit thema doen de kinderen allerlei activiteiten rondom kunst en zelf kunst maken.
- Puk is in de schilderskist gevallen en vertelt dat hij een schilderij wil maken. Samen met Puk verkennen de kinderen de voorwerpen in de schilderskist. Hoe voelt de kwast, lekker zacht of hard, daar kan je mee verven. Wat is het en wat kan je ermee doen. De themahoek wordt een atelier.
- De kinderen verven hun eigen gezicht.
- De kinderen bekijken beelden en platen van beelden en doen de 'standbeelden' na.
- De kinderen maken een beeld van brooddeeg of klei.
- De kinderen luisteren naar het lied 'Wie niet lopen wil, sta stil' en doen bewegingen na.
- De kinderen zoeken kleuren met het lied 'rood, rood, ik heb geen rood ...'
- De kinderen maken van hun zelfgemaakte kunstwerken een tentoonstelling en nodigen familieleden uit om het te bezoeken.

Voorleesverhaal

Bij dit thema lezen we 'Nijntje in het museum' voor. Maar ook andere prentenboeken over kunst maken worden voorgelezen en bekeken. Bij de prentenboeken ligt het accent op de illustraties. Wat vind je mooi? Wat zie je? Heb je dat ook wel eens meegemaakt? Enzovoort.

Spelenderwijs ontwikkelen

Door het meedoen aan de spelactiviteiten van dit thema:

- leert je kind de functie van een voorwerp, zoals de kwast. Hij doet alsof hij aan het verven is;
- wijst je kind enkele lichaamsdelen aan bij zichzelf en bij Puk;
- kiest je kind zelf uit welk materiaal hij wil gebruiken b.v. kleurkrijt of potlood;
- doet houdingen en bewegingen na;
- oefent je kind zijn grote motoriek door te lopen, te dansen en te springen.

LIEDJES

Wie niet lopen wil

Wie niet lopen wil (3x)

Sta stil ...

Wie niet lopen wil (3x)

Sta stil ...

(het woord 'lopen' kunt u ook vervangen door bijvoorbeeld klappen, kruipen enz.)

Kleuren zoeken

Rood, rood ik heb geen rood,

Moet nog rood gaan zoeken,

Hier in alle hoeken

Jullie zoeken samen iets in de kleur 'rood'.

'Rood' kan ook vervangen worden door een andere kleur, bijvoorbeeld blauw, geel, enzovoort.

Hoe kan jij als ouder thuis aansluiten bij het thema?

1 ½ - 2 ½

'Ervaring uitbreiden en vaardigheden oefenen'

Kijkje in de groep

In de groep is een 'atelier' te vinden. De kinderen kunnen hier zelf aan de slag met de materialen. Er ontstaat een tentoonstelling van zelfgemaakte kunstwerken. Als afsluiting van het thema word je uitgenodigd om de tentoonstelling samen met je kind te bezoeken.

thuis

Verzorgen

- Door veel te praten met je kind over wat je doet, leert hij vanzelf nieuwe woorden. Benoem steeds de lichaamsdelen tijdens het afdrogen. Stel ook vragen, zoals: 'Waar is je neus?'. Of geef kleine opdrachtjes, bijvoorbeeld: steek je arm maar uit, dan kan ik je arm afdrogen.
- Stimuleer je kind zelf te doen wat het al kan. Laat uw kind in de spiegel kijken en laat het zelf zijn gezicht wassen met een washandje. Benoem welke onderdelen hij schoonmaakt en vraag bijvoorbeeld ook 'heb je je neus al gewassen?'

Samen praten

- Neem je kind op schoot en blader samen door zijn fotoboek. Wijs aan wie er op de foto's staan en vertel je kind hoe blij iedereen was toen hij werd geboren. Praat met je kind over wat jullie zien: 'Ja, dat is een oma, zie je hoe blij ze kijkt naar jou? Toen had ze lang haar, en nu?'
- Door te praten tijdens de dingen die jullie samen doen, krijgen de woorden betekenis voor je kind. Door op een natuurlijke manier vragen te stellen, stimuleer je je kind om zelf na te denken. Rond de leeftijd van twee jaar geven de kinderen antwoord op vragen die beginnen met wie, wat of waar. Het ene kind kan dit sneller dan het andere kind. Dat is normaal.

Zingen

- Er zijn veel kinderliedjes waarbij lichaamsdelen genoemd worden. Denk aan 'Hoofd, schouders, knie en teen' of misschien een liedje dat je nog van vroeger kent. Door te luisteren naar de liedjes leert je kind nieuwe woorden. De tekst of melodie vergeten van een liedje? Zoek het op internet op.

Bewegen

- Dans met je kind op muziek, maar ook op de liedjes of muziek die je vroeger thuis hoorde.
- Wijs je kind als de zon schijnt ook eens op zijn schaduw. Laat zien dat jij ook een schaduw hebt. Maak bewegingen, zodat de schaduw meebeweegt. Vraag je kind of hij zijn schaduw ook kan laten bewegen.

Cultureel erfgoed

Op deze leeftijd is het kind heel erg bezig met het eigen lichaam, maar ook met de wereld om hem heen.

- Is er een molen in de buurt (dat kan ook een windmolen zijn), denk dan eens aan het liedje "Zo gaat de molen, ..." en breid het uit met de wieken, de handen, de voeten, de ogen, ...
- En uiteraard wordt de molen ook bekeken. Hoe ziet de molen eruit. Benoem de wieken en vertel over de wind waardoor de wieken kunnen draaien.

- Kijk samen met je kind naar de bomen en bladeren die door de wind bewegen en maak samen met je kind zelf wind door te blazen. Of droog het haar van je kind met een föhn.
- Kijk ook eens samen met je kind naar de omgeving als je met het kind wandelt. Er is zoveel te zien om over te praten.
- Wellicht kom je nog een kunstwerk tegen onderweg. In veel winkelcentra staat er wel een beeld. Ga daar eens naar op zoek en bekijk het samen. Voelt het hard of zacht, voelt het warm of koud? Vraag aan het kind 'wat denk je dat het is? Vind je het mooi?'

Ik ben kunstenaar, in het kindercentrum

2½ - 4

'Vaardigheden toepassen en uitbreiden'

Alles in dit thema staat in het teken van kunst. Het gaat om ontdekken van kunst en de eigen creativiteit van de kinderen. Het ontdekken van verschillende materialen, maar ook de sporen die je achterlaat, bijvoorbeeld met verf of yoghurt.

Materieel en immaterieel erfgoed kan thuis goed aan bod komen.

Benoem in de buitenomgeving waar de aandacht van de peuter naar uitgaat.

Verder: bewegen op muziek, gezichtsuitdrukkingen,

schootliedjes (die vroeger voor je gezongen werden en nu door jou), klankspelletjes, enzovoort.

op de groep

Activiteiten

- In dit thema doen de kinderen allerlei activiteiten rondom kunst en zelf kunst maken.
- Puk is in de schilderskist gevallen en vertelt dat hij een schilderij wil maken. Samen met Puk verkennen de kinderen de voorwerpen in de schilderskist. Hoe voelt de kwast, lekker zacht of hard, daar kan je mee verven. Wat is het en wat kan je ermee doen? De themahoek wordt een atelier.
- De kinderen verven hun eigen gezicht.
- De kinderen bekijken beelden en platen van beelden en doen de 'standbeelden' na.
- De kinderen maken een beeld van brooddeeg of klei.
- De kinderen luisteren naar het lied 'Wie niet lopen wil, sta stil' en doen bewegingen na.
- De kinderen zoeken kleuren met het lied 'rood, rood, ik heb geen rood ...'
- De kinderen maken van hun zelfgemaakte kunstwerken een tentoonstelling en nodigen familieleden uit om het te bezoeken.

Voorleesverhaal

Bij dit thema lezen we 'Nijntje in het museum' voor. Maar ook andere prentenboeken over kunst maken worden voorgelezen en bekeken. Bij de prentenboeken ligt het accent op de illustraties. Wat vind je mooi? Wat zie je? Heb je dat ook wel eens meegemaakt? Enzovoort.

Spelenderwijs ontwikkelen

Door het meedoen aan de spelactiviteiten van dit thema:

- begrijpt je kind eenvoudige opdrachten en eenvoudige verhaaltjes;
- doet je kind verschillende houdingen na en oefent daarbij zijn lichaamsbalans;
- oefent je kind zijn grote motoriek door te lopen en stil te staan en door te dansen, te springen en te huppelen;
- weet je kind van welke delen van het gezicht hij er één heeft en van welke hij er twee heeft.

LIEDJES

Wie niet lopen wil

Wie niet lopen wil (3x)

Sta stil ...

Wie niet lopen wil (3x)

Sta stil ...

(het woord 'lopen' kun je ook vervangen door bijvoorbeeld klappen, kruipen enz.)

Kleuren zoeken

Rood, rood ik heb geen rood,

Moet nog rood gaan zoeken,

Hier in alle hoeken

Jullie zoeken samen iets in de kleur 'rood'.
'Rood' kan ook vervangen worden door een andere kleur, bijvoorbeeld blauw, geel, enzovoort.

Hoe kan jij als ouder thuis aansluiten bij het thema?

2½ - 4

'Vaardigheden toepassen en uitbreiden'

Kijkje in de groep

In de groep is een 'atelier' te vinden en een tentoonstelling van zelfgemaakte kunstwerken. Als afsluiting van het thema word je uitgenodigd om de tentoonstelling samen met je kind te bezoeken.

thuis

Verzorgen

- Stimuleer je kind zelf te doen wat hij al kan. Laat je kind zichzelf afdrogen na het bad. Geef je kind kleine opdrachten: 'Droog eerst je armen af'. Door het afdrogen in kleinere taken te verdelen, kan je kind zo'n grote opdracht beter uitvoeren.

Samen praten

- Neem je kind op schoot en blader samen door zijn fotoboek. Wijs aan wie er op de foto's staan en vertel je kind hoe blij iedereen was toen hij werd geboren. Praat met je kind over wat jullie zien: 'Ja, dat is een oma, zie je hoe blij ze kijkt naar jou? Toen had ze lang haar, en nu?'
- Jonge kinderen kunnen hun gevoelens nog niet in goede banen leiden. Dit zie je ook door hun lichaamstaal. Wanneer je de emotie van je kind verwoordt, word je kind vaak rustiger. Je kind leert steeds beter begrijpen wat hem overkomt als hij boos, bang, blij of verdrietig is. Tegelijk leert je kind de woorden voor de verschillende gevoelens kennen. Als je kind ouder is, kan hij zelf steeds beter verwoorden wat hij voelt. Maar ook wat hij mooi of niet zo mooi vindt.

Zingen

- Er zijn veel kinderliedjes waarbij lichaamsdelen genoemd worden. Denk aan 'Hoofd, schouders, knie en teen' of misschien een liedje dat u nog van vroeger kent. Door te luisteren naar de liedjes leert je kind nieuwe woorden. De tekst of melodie vergeten van een liedje? Zoek het op internet op.

Bewegen

- Door te bewegen kan je kind zijn energie kwijt en oefent hij zijn lichaam. Doe een bewegingsspelletje, waarbij je kind allerlei dieren nadoet. Kan hij lopen als een hond, springen als een konijn of (droog) zwemmen als een vis? Dit bewegingsspelletje kun je gemakkelijk even tussendoor doen als je kind druk is.
- Laat je kind stil staan als een standbeeld als je in je handen klapt en zegt 'bevries' of 'sta stil'.

Cultureel erfgoed

Kinderen op deze leeftijd hebben vaak al erg goed door dat er bij anderen en bij het kindercentrum heel andere regels en gewoontes kunnen zijn dan bij hen thuis. Kinderen passen zich daar over het algemeen heel gemakkelijk bij aan.

- Daarom is het leuk en leerzaam om met je kind over deze verschillen te praten: op het kindercentrum wordt het brood met een vorkje gegeten, of in ieder geval de eerste boterham, thuis hoeft dat niet en bij opa en oma hoeven soms de korsten niet opgegeten te worden.
- Overall zijn eigen gewoontes en tradities. Het is goed om dit met je kind te bespreken. Wat is voor onze familie belangrijk?
- Kinderen op deze leeftijd worden zich steeds meer bewust van gewoontes bij bepaalde feesten. Denk daarbij aan Sinterklaas, Kerst, Suikerfeest en plaatselijke

gewoontes als Luilak en Carnaval. Praat over deze feesten als ze zich aandienen en vertel je kind wat het inhoudt. Uiteraard houd je het op kindniveau.

- Je kind vindt het fijn om de liedjes die bij deze feesten horen te zingen en speelt de feesten graag uit.
- Geef je kind ook thuis de gelegenheid om de feesten van zowel thuis als van het kindercentrum uit te spelen.